

Tabaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 7-50 Din
za inozemstvo 18—

Ogledi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 107.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnice:

Maribor, Baravska ulica
št. 1. Tel. št. 22.

Celje, Aleksandr. cesta

Račun pri poštn. čekov
zavodu št. 11.842

Ljubljana, 23. maja.

Cela vrsta važnih dogodkov stoji pred nami, ki nas navdajajo z največjo nado. Dočim destruktivni elementi popolnoma odtegujejo svoje sile pri zgradbi naše mlade države in s svojo spekulantsko demagogijo — izkoriščajoč v povojnem nezadovoljstvu — močno nize instinkte ljudstva — samo še povečujejo neidentifikacijo ter zmedo naroda, vidimo, da se vodilni državniški na vsi moči trudijo, kako bi ustvarili lepše predpogoje za procvit Jugoslavije ter svojih razvojni ljudstva.

V parlamentu je bila sprejeta cela vrsta zakonov o notranji ureditvi države, katerih duh in tendenca je usmerjena po principih moderne demokracije; stremijo za tem, da je v interesu splošnosti dana vsem plastem naroda in v njih vsem poedincem neokrnjena pravica in možnost za razvoj in uveljavljanje vseh dragocenih sposobnosti. Naše takozvano opozicijsko časopisje teh pozitivnih in ločnih uspehov trdga parlamentarnega dela malodane niti omenilo ni, pač pa je na široko odpiralo svoje predale za vsako tudi najbolj nezmatno napako in slabost s tendenco, ponižati ugled države ter vzeti ljudstvu zaupanje do nove domovine.

Parlamentarni finančni odbor je končal svoje dolgočasno in naporno delo. — Proračun je predložen plenu narodne skupščine. Dogodek izredno velikega pomena, če pomislimo, da je to naš prvi državni budžet, ki bazira na trdni podlagi in v katerem se je državnikom posrečilo, spraviti izdatke v ravnotežje z dohodki. S trnjenjem je bila posrečena pot finančnega ministra in obudovanja vredno vztrajnost in odločnost je moral uporabljati, ako je hotel doseči proračunsko ravnotežje, ki je predpogoj tako za notranjo gospodarsko konsolidacijo, kakor tudi za zunanjo kreditno sposobnost države. Tudi to rodoljubno prizadevanje ni našlo nobenega priznanja, nobene podpore. Ne! Oficijska glasila strank, ki so v svojih programih zahtevala konsolidacijo vseh med vojno in po vojni nastalega premoženja, so dan na dan pisala o obubošanju delavnega ljudstva, ko je država zahtevala za ureditev financ davkov in med njimi vojnih davkov.

Spol med Jugoslavo in Italijo je svetovne vojne na gospodarskem in političnem polju. Kot mlada država smo morali, da se umikamo nadmoči antantne volesile. Edinole notranja enotnost in krednitost nam je mogla v tem sporu edini položaj. Destruktivni elementi pa so celo od Italijanov prejemali novce, da so sevali v narodni razdor in podpihovali veldržajstvo. Navzlic temu, četudi s žrtvami, smo sedaj na tem, da je jugoslovansko - italijanski spor končan. Umirjenje teh dveh sosedov — in naj traja to tudi eno samo generacijo, je eden največjih dogodkov, ki tvorijo izhodnišča procvita in napredka naše države.

Zal. da se je radi bolezn sestre bo- lože jugoslovanske kraljice, nekoliko podaljšal termin kraljeve poroke. Tudi v parlamentarni državi, kakršna je Jugoslavija, taki dogodki ne morejo ostati brez vpliva na naše zunanje politično pozicijo. V času, ko se napovedujejo pri kraljevi poroki zastopniki vseh prijateljskih držav in med njimi tudi odposlanci raznih republik, da čestitajo k poroki kralju kot reprezentanti naroda in države, porablja destruktivni elementi vsako priliko, da ponižajo med domačim ljudstvom ugled svojega lastnega brata, ki je po volji naroda postal vladar. Komu naj to blazno početje koristi, komu škoduje?

Navzlic svoji zakaslosti se je zadnji mesec pomladno solnce tako okrepčalo, da obeta narava najlepše in najboljše plobova za letošnji žetev. Od dobre letine v agrarni državi zavrij v prvem redu njeno blagostanje. Nekaj let dobrih žetev lahko dvigne Jugoslavijo iz medvojnih razvalin tako, da je ni nobene sile na svetu, ki bi mogla sprečiti njen procvit. Brezvestni hujšaki bi iz same škodoželjnosti in zlobnosti najraje videli, da bi letina zvela ujma, samo, da bi imeli oni ugodnejše polje za svoje brezdomovinsko početje. So pač ljudje brez poštnja in brez idealov!

Mi, ki se zavedamo, da vsrmo v največjih časih ob zibelki naše edinstvene države z ustvarjalčim delom svojo narodno in socialno dolžnost, ne omagujemo in naj ne naše pozitivno delo za javne interese še tako nepopularno in nevarno. Pozitivno in

Avtenično poročilo o angleškem posredovanju

REFERAT MINISTRA NINČIČA V MINISTRSKEM SVETU. — VLADA SE NI ODOBRILO LLOYD GEORGEVIM PREDLOGOV. — ITALIJANSKE VESTI NETOČNE.

Beograd, 23. maja. (Izv.) Ministrski svet je imel danes popoldne ob 15. sejo, na kateri se je sklepalo o amnestiji in o samoupravah. Razen tega je minister za zunanje stvari dr. Ninčič poročal o pogajanjih z Italijo in o svojem delu v Genovi. Navajal je, da se je pojavil Lloyd George kot posredovatelj, da se dajo Zadru olajšave za promet v coni zaledja, ki znaša 5 do 15 km, da se Zader preskrbi z vodo z našega ozemlja in da smejo prebivalci Zadra z našega ozemlja uživati življenske potrebščine, za katere se določi gotov letni maksimum. Ta predlog se nanaša na člen 17. rapalske pogodbe. Pred tem sporazumom in pred podpisom konvencije o posojilu bi morala Italija v roku 5. dni izprazniti tretjo cono in Sušak. Ko se to izvrši, se takoj podpisuje sporazum o Zadru.

Za razmejitve z reško državo je Lloyd George predlagal komisijo treh naših in treh italijanskih članov. Ta komisija naj bi v enem mesecu izvršila razmejitve na podlagi rapalske pogodbe in Siorzinjeva pisma. Čim bi komisija to uredila, bi se moralo pristopiti k ureditvi neodvisne reške države ter bi torej Italija morala evakuirati Reko. Kadar bi komisija to izvršila, bi se takoj vzpostavil naš promet z Reko.

Dr. Ninčič teh predlogov ni sprejel, Italija se pa ni izjavila, ker je čakala na odgovor naše vlade. Pred svojim odho-

dom je Lloyd George ponudil dr. Ninčiču, da podpisuje sporazum na podlagi njegovega predloga s tem, da predlog obvelja, ako ga naša vlada sprejme. Dr. Ninčič tudi na to ni mogel pristati, ker ni imel tozadavnih instrukcij od vlade.

Ta moment daje italijanskemu časopisu povod, da piše, da je sporazum gotov, in da celo poluradne agencije pišejo, da je sporazum izvršena stvar. Celo «Agenzia Stefani» je izdala poluradni komunik. ki pravi: «Sporazum, ki je bil v soboto zvečer podpisan v Genovi med delegati kraljevine SHS in Italijo, rešuje vprašanje Zadra in Reke. Kolikor ta sporazum ne rešuje podrobnosti, se bo določila komisija treh jugoslovanskih in treh italijanskih članov, ki se bodo začetkom junija sestali v Opatiji. Delo te komisije je določeno na mesec dni. Kolikor v tej komisiji ne bo prišlo do sporazuma, se bo stvar predložila v razsodjo predsedništvu švicarske federacije. Zader dobi gospodarsko cono, katere pas dopadga mestoma do 28 km širine. Določbe rapalske pogodbe o pravicah italijanskih manjšin so v tem sporazumu določene do podrobnosti».

Vlada ni sprejela nobenega sklepa, ker je ministrski predsednik Pašić glede K. Zadra dopustil samo prometno cono 5 km in dovažanje vode. Zato bo hrkone dr. Ninčič potoval v Ilidže.

Seja narodne skupščine

ODGOVORI NA INTERPELACIJE. — VPRAŠANJE AMNESTIJE. — POROČILA RAZNIH SPECIALNIH ODBOROV.

Beograd, 23. maja. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine je predsednik dr. Ribar otvoril ob 17.30. Po opravljenih formalnostih je minister pravde dr. Marković odgovoril na vprašanje posl. Lazića o pomiloščenju o priliki kraljeve poroke. Minister je odgovoril, da ne ve, kaj naj odgovori na to nekoliko neobičajno vprašanje. Pomiloščenje je akt kraljeve milosti, ki ga krona vrši na predlog in odgovornost pristojnega ministra. Posl. Lazić se z odgovorom ni zadovoljil in je smatral, da se narodna skupščina sme zanimati za vprašanje, čeprav je to prerogativna krona.

Ker je bil zastopnik ministrskega predsednika dr. Trifković radi obnelosti odsojen, so se odstavili z dnevnega reda vprašanja, stavljenega na ministrskega predsednika.

Skupščina je nato prešla na dnevni red. Izvoljena je bila anketa za izplačevanje

vojne odškodnine, izvoljen dalje odbor za ratifikacijo mednarodne poštne konvencije, sklenjene v Madridu 30. novembra 1920. med kraljevino SHS in drugimi člani svetovne poštne zveze. Nato se je prečitalo poročilo odbora devetorice glede zakonskega predloga o izpremembah v začasnem zakonu o likvidaciji moratornega stanja. Zemljoradniki so izjavili, da se ne strinjajo s poročilom odbora. Za predlog je glasovalo 120, proti pa 44 poslancev. Sledilo je poročilo devetorice o izpremembi točke 10. člena 17. zakona o ustroju vojske. Ker je vojni minister že prej izjavil, da se bo to vprašanje uredilo s posebnim zakonom, je bila točka odstavljena z dnevnega reda.

Seja je bila zaključena ob 19.20 in se je odredila prihodnja za petek ob desetih popoldne z dnevnim redom: interpelacije.

Bolezen princezinje Elizabete

Beograd, 23. maja. (Izv.) Po današnjih poročilih iz Aten je zdravstveno stanje princezinje Elizabete neizpremenjeno. V noči od ponedeljka na torek je bolnica močno mučil kašelj, dočim je temperatura proti jutru padla. Danes popoldne je bil izdan sledeči buletin: temperatura 37, žila 101, dihanje 30. Zdravniki so optimistični, vendar pa se še ne morejo izjaviti.

Poročni darovi kralju

Komunike ministrskega sveta. Beograd, 23. maja. (Presburo.) Z raznih strani dobivajo uprava kraljevega dvora, maršalat dvora in pisarne Nj. Velikanstva kralja razna vprašanja glede poročnih daril. Ministrski svet smatra za potrebno, da izda nastopna pojasnila: 1.) Vsa poročila o darovih se morajo pošiljati upravi kraljevega dvora, kjer se edino morejo dobiti potrebna navodila. 2.) Darovi smejo biti le: a) nacionalna značaja, b) obče koristne ustanove ali fondi.

Ako se tem fondom želi dati ime Nj. Velič ali njegove neveste, se mora prošiti za odobrenje uprave kraljevega dvora, ki bo to željo predložil Nj. Vel. Izpremembe so mogoče samo s predhodnim pristankom uprave dvora.

FRANCOSKI KREDIT AVSTRIJI.

Pariz, 23. maja. (Izv.) Senatu je bil predložen zakonski predlog glede dovolitve kredita Avstriji v znesku 55 milijonov frankov.

sistematično delo mora premagati vse težave in neprimlik. Nade, ki jih stavimo na razvoj dogodkov v bližnji bodočnosti, nas potrjujejo v našem nevnogljivem optimizmu.

Ukrajinski napad na Skirmunta

Pri sprejemu novinarjev na Dunaju. Dunaj, 23. maja. (Izv.) Današnjemu sprejemu novinarjev s strani poljskega združenja ministrskega Skirmunta je prisostvovalo tudi več ukrajinskih dijakov, ki so ministra najprej opsovali in ga končno obmetali z gnilimi jajci. Trije študenti so bili aretirani, ostalim pa se je v zmešnjava posrečilo pobegniti.

Avstrija in Mala antanta

Pariz, 23. maja. (Izv.) «La Presse» poroča, da so imela pogajanja avstrijskega kancelarja dr. Schobra v Genovi z zastopniki Velike in Male antante zadovoljiv uspeh in je bila zlasti v posvetovanjih z dr. Ninčičem in Bratianom dosežena podlaga za sporazum. Tako Jugoslavija kakor tudi Rumunija sta se odpovedali zavistnim pravicam in obljubili celo Avstriji po možnosti priskočiti z vsami močmi na pomoč.

Velika nesreča na morju

Dva parnika trčila. — Nad 100 ljudi utonilo.

Pariz, 23. maja. (Izv.) Angleški parnik «Egypt», ki je bil na poti iz Londona v Bombay v Indiji, je včeraj na višini Bresta v viharnem vremenu in v najhujši megli zadel v francoski parnik Seine. Udarac je bil tako močan, da se je parnik «Egypt» prevrnil. Poskodovan je bil močno tudi parnik «Seine», ki pa je kljub temu mogel še doseči luko. Po današnjih poročilih se je pri katastrofi parnika «Egypt» rešilo 28 mož posadke in 204 potniki, pogreša pa se 102 osebi.

Ministrski predsednik Beneš o ruskem vprašanju

ZANIMIV EKSPOZE V ČEŠKEM PARLAMENTU. — NASPROTJE MED FRANCOZSKIM IN AVSTRO-ITALIJANSKIM STALIŠČEM. — RUSKO VPRAŠANJE SE DA REŠITI LE POTOM EVOLUCIJE IN KOMPROMISA.

Praga, 23. maja. (Izv.) Današnje otvoritvene seje parlamenta so se udeležili poslanci polnoštevilno. Zasedene so bile vse diplomatske lože in galerije je bila nabit polna. Vse je z nestrpnostjo pričakovalo ekspozice ministrskega predsednika dr. Beneša o rezultatih genovske konference.

Plenarna seja parlamenta je pričela ob pol treh popoldne. Ministrski predsednik dr. Beneš je bil od čeških strank viharno pozdravljen, dočim so ga komunisti in Nemci sprejeli s protestnimi vzkliki. Nemški nacionalisti so med drugim zahtevali nemško prestavo njegovega govora, komunisti pa so ga opozarjali na starvo delavstva v kovinski industriji. Ko se je zbornica pomirila, je dr. Beneš izjavil:

«Ogromno delo gospodarske obnovitve Evrope in Rusije čaka na svojo rešitev tudi po zaključku genovske konference. Akopprav bi se imela konferenca baviti samo s gospodarskimi vprašanji, ji je politična komisija vendarle vtisnila tudi politični pečat: V stališču sovjetske delegacije je bilo veliko nasprotje med njenimi teorijami in njenimi zahtevami. Dočim je označila ruska delegacija vse dogodke za pretekle in obsodila Evrope v pogin, je zahtevala od iste Evrope denarne pomoči, da bi se rešila. S tem je sovjetska vlada sama priznala popoln poraz svoje politike in svojega gospodarstva. Vseled njene taktike bo nova konferenca v Haagu omejena samo na sledeča načelna vprašanja:

1.) Priznanje pred- in povojnih dolgov in privatne lastnine inozemcev s strani sovjetske vlade.
2.) Definitivno odprtje Evrope za Rusijo in odprtje Rusije za Evropo z dovolitvijo kreditov in obnovitvijo normalnih gospodarskih odnosov, kar bi pomenilo politično priznanje sedanega režima v Rusiji.

Toda k resnični udeležitvi teh načrtov vodi samo ena pot: kompromis v vseh vprašanjih, o katerih se je razpravljalo v Genovi. Sovjeti morajo priznati, da Rusija ni več nepopustljiva, komunisti pa se morajo prilagoditi dejanskim razmeram. Češkoslovanska vlada je dosedaj hodila to pot, ki se je edina pokazala prava. Delovanje genovske konference za obnovitev gospodarskih odnosov s sovjetsko vlado pomeni samo priznanje češkoslovanske politike. Samobesebi pa je umljivo, da postopoma načeloma solidarno z ostalimi državami in posebno zavezništvi.

V Evropi obstojita dve struji o stališču napram sovjetski Rusiji: Prva odklanja načelno vsak stik z Rusijo, druga pa je vsled neznanja ruskih razmer in psihologije boljševizma s sovjetskimi obnovitvenimi odnosi s sovjetskimi režimom, za priznanje sovjeto in sodelovanje z njimi. Češkoslovanska vlada si je izbrala srednjo pot med obema strujama. Ona želi obnovitev odnosov z Rusijo in sodelovanje na gospodarskem polju. Pripravljeni so priznati gotove rezultate boljševiške revolucije, zahteva pa na drugi strani sodelovanje vseh strank v Rusiji. Ako bi se genovska konferenca držala srednje poti, ki smo jo ubrali mi, bi z veliko naglico in uspehom pripomogla k obnovitvi Rusije in Evrope.

Kljub temu pa nimamo nobenega povoda, zreti pesimistično na bližajočo se haško konferenco, kajti boj za ruski problem nima nobenih močnih refleksov za druga važna evropska vprašanja. Zastopnica evolucionistične struje, ki je za postopno obnovitev odnosov z Rusijo, je Francija, zastopnici druge stru-

je, ki hoče popolnoma obračunati s preteklostjo, pa sta Anglija in Italija. Zaradi nasprotstva teh dveh političnih smernic je nastal na genovski konferenci položaj, ki ga običajno nazivljajo kot krizo antante. Zaradi diferenc med Anglijo in Francijo se razpravlja o vprašanju, ali prejšnja aliansa še obstoja ali ne. Dočim vztraja ena koncepcija pri nadaljevanju načelne solidarnosti in hoče obnoviti povojno Evropo na podlagi mirovnih pogodb, naglašča druga koncepcija, da bi mogla medvojnja aliansa vzbuditi sum, da se še vedno nadaljuje vojna politika. Toda ta druga koncepcija, ki jo zastopa Anglija in Italija, nikakor ni proti aliansi, ampak stremi k njej. Tako je v sedanjih razmerah enaka konstanta z dosedanjimi zavezništvi. Sedanja kriza alianse je mogoče definirati samo tako, da v trenutku ni računati s temeljitejšo in podrobnejšo razpravo o dosedanjih antantni aliansi.

Nasprotstvo, ki so se pojavila med Anglijo in Francijo na genovski konferenci, nimajo niti najmanjšega vpliva na stališče češkoslovanske politike v vprašanju obnovitve Evrope. Konstatiram, da vodimo vedno samo češko politiko. V našem interesu je, da se izpolnijo mirovne pogodbe in da propadejo odkriti in tajni sovražniki, ki s svojim hinavskim nastopanjem izrabljajo nova konflikte v Evropi. (Dr. Beneš je tu očitno mislil na predlog madžarskega zunanje ministra dr. Banffyja o zaščiti narodnih manjšin. — Ured.) V interesu vseh manjših držav je, da življajo narodne manjšine ono mero svobode, ki je družljiva z interesi države. Pri tem pa se ne sme pozabiti, da se mora vsaka mala država večalimani ozirati na stališče velikih držav, te pa morajo nasprotno vpoštovati njihovo stališče.

To so vodilna gesla Češkoslovanske in vse Male antante, ki v svojih pogajanjih s Čičerinom tudi ni opustila misli slovenske solidarnosti. Genovska konferenca je nudila Mali antanti in Poljski prvo priliko za skupno mednarodno diplomatsko nastopanje in ta nastop se je tudi obnesel. Mala antanta in Poljska sta odšli z genovske konference v trdnem pričnanju, da je skupno delovanje potrebno tudi v bodoče. Skupina naših štiri držav je igrala posredovalno vlogo v francosko-angleškem sporu in skušala omiliti nasprotstva. Mala antanta se je pokazala na konferenci kot konsolidirajoči element v sedanjih Evropi in so si njeni zastopniki na genovski konferenci priborili velik ugled in odlični pozicije svojih držav.

Obhujdam velikopoteznost in optimizem ministrskega predsednika Lloyda Georgea. Dejstvo je sicer, da genovska konferenca svojih ciljev ni dosegla in da je bila francoska skepsa utemeljena. Ideja pa je bila vendar prava, pripravljene pa niso bili predpogoji za konferenco. Kljub temu pa bi bilo popolnoma napačno misliti, da je konferenca zgubila na političnem pomenu. Kajti beseda «rekonstrukcija Evrope» ni več samo beseda, ampak postaja dejstvo.

Govor ministrskega predsednika dr. Beneša so sprejele vse češke stranke v viharim odobravanjem na znanje, le komunisti in Nemci so ga spremljali s kivilnimi medklci.

LJUBLJANČANKE V BEOGRADU.

Beograd, 23. maja. (Izv.) Gdenke gospodinske šole ljubljanske so si danes ogledale novi dvor in narodno skupščino. Posetile so predsednika narodne skupščine in ministra prosvete Pribečevića, ki se je živo zanimal za to šolo, njeno ustrojo in finančne razmere. Izrazil je željo, da bi se tudi v Srbiji ustanovile take šole.

NABORI V DALMACIJI.

Beograd, 23. maja. (Izv.) V Metkoviću v Dalmaciji so se vršili nabori petih letnikov. Dosedaj se tam sploh še niso vršili nabori. Zanimivo je, da so se udeležili naborov prav vsi od prvega do zadnjega.

AVSTRIJSKI ŠKOFJE V RIMU.

Rim, 23. maja. (Izv.) Danes je prisel semkaj na evharistični kongres dunajski nadškof kardinal dr. Piffl. V Rimu so zbrani tudi sledeči avstrijski škofje: solnograški nadškof dr. Rieder, dr. Gfälm iz Linca, dr. Heffer iz Celovca, dr. Waitz iz Inomosta in več opatov. Vsi avstrijski škofje so bili danes sprejeti od papeža v avdienci.

NEMŠKE DEMONSTRACIJE PRI NABORIH NA JUŽNEM TIROLSKEM.

Inomost, 23. maja. (Izv.) Pri naborih v nemškem delu italijanske Tirolske so bili potrjeni skoro vsi naborniki. Večina je prišla na nabor v želni obleki.

Papež se nato počasi dvigne s
jega sedeža. Uvela starševske roke
razkrijejo nad mladeničevo glavo
svečana tišina zavlađa za čas, dok
papež blagoslovlja svinec zeta.

Domače vesti

* Poročnica darila kralju. Ministrski svet se je zadnje dni bavil z vprašanjem darila, ki se od raznih strani pripravlja kralju povodom njegove poroke. Prevladalo je mnenje, da se dobrodušila le ona darila, ki imajo ali historični, nacionalni pomen, ali pa so etnografskega značaja ter predstavljajo posebnosti kraja ali pokrajine, iz katere prihajajo. Kar se tiče denarnih daril, naj bi se prirojale le v dobrodelne namene. Poklonitve zgolj materialnega značaja ne odgovarjajo plemenitim intencijam kralja. Vlada je zavzela svoje principijelno stališče v popolnem soglasju in po predhodni odobritvi kraljevi. S tem je rešeno tudi vprašanje Windischgrätzove vile, ki je v zadnjem času bilo predmet dolga prav. mučne javne diskusije. Windischgrätzovo vilo prevzame država kot poletno rezidenco za našega kralja, ali pa jo kupi kralj kot svojo privatno lastnino. Vse od odgovorite poroke se spremenijo tudi dispozicije za kraljevo bivanje na Bledu. Kakor zatrjujejo podučeni krogi, nameravata kralj in kraljica bivati na Bledu od 3. avgusta do 3. septembra. Z Bleda obiščata sokolski zlet v Ljubljani.

* Priprave za kraljevo poroko. Dosledaj je priglasi svojo udeležbo na svečanostih kraljeve poroke že nad 80.000 oseb iz vseh strani države. Na tribunah bo sedežev za 11.240 oseb. Monitorji, ki bodo spremljali kraljico Marijo pri prihodu v Beograd, so se že razširili v zemunskem pristanišču. Novinarji so odpeljeli kraljico nasproti s posebno ladjo. Venčanje se bo vršilo s istimi insignijami, ki jih je imel pokojni kralj Peter o priliki kronanja.

* Francija pri kraljevi poroki. Vojaški atašé naše kraljevine v Budimpešti je sporočil ministrstvu znanjih zadev, da se bo večji del članov za vojniške vojne kontrolne komisije iz Budimpešte udeležil slavnosti povodom kraljeve poroke v Beogradu. Ta komisija obstoji iz približno 50 oseb, večinoma francoskih častnikov.

* Obletnica. Včeraj (23. maja) je poteklo sedem let, odkar je Italija napovedala vojno takratni Avstriji in je slovenska zemlja postala bojišče in grobišče. Prišel se je predzadnji akt naše tragedije, prišlo je ono trpljenje, s katerim smo odkupili svojo svobodo, in prišlo je ono trpljenje nekake primorske ljudstva ob Soči in Vipavi, pod Krnom in Čavnom, na Jadranu, pod Niko, ob Roči in na Kvarneru, — ono trpljenje, ki še traja in ki se te dni poveljuje z obiskom italijanskega kralja v osvobodjeni zemlji, podjarmljeni fašizmu. Ob tej obletnici in ko se Re Vittorio kaže pod postojanskim ščitom, se tem bolj zavemo, da je naša jedini obstanek le v popolnem narodnem jedinstvu vseh Slobov. Hrvatov in Slovencev, in naš kralj Aleksander nam je simbol tega nacionalnega jedinstva, ki obsega ne osvobodjeni Kras, Gorislo in Istro ravno tako, kakor Šumadijo ali katerikoli drugi del naše domovine. Ob tej obletnici se spominimo tudi svoje dolžnosti, in ko se Vittorio spreha ob meji in ko nezavedni in samopaki strankari govore pri nas o samostojni slovenski republiki, vztrajamo mi pri svojih svetlinjah, in pokazimo obenem z darovi za Jugoslovansko Matice, da ne bomo nikdar pozabili tega, kar nam kliče žalostna obletnica v spomin.

* Dr. Ninčič, naš zunanji minister, je prispel včeraj z osobjem naše delegacije iz Genove zopet v Beograd in je bil dopoldne sprejet od kralja v posebni avdienci. Minister dr. Kristelj in dr. Rybář sta ostala še v Genovi.

* "Narodni List", glasilo JDS za mariborsko oblast, je po sedemletnem, vseh vojnih provoziranjem prestopilo, pretekli petek zopet izšel. Preselil se je iz Celja v Maribor. Z prva številka je napravila na prebivalstvo najugodnejši utis.

* Sporočilo nižjim javnim uslužbencem objavlja v "Novi Pravdi" posl. Brandner. Poročje kako sta on in posl. Deržić predložila dne 11. maja narodni skupščini nujen predlog za ukinitve omejitve rodbinskih dodatkov ter pri predsedniku Ribarju dosegla, da je prišel predlog takoj v razpravo in kako je predlog z nerazumno večino propadel. Gospod Brandner je pozabil povedati, da je predlog propadel zato, ker je bila zbornica o njem docela neorijentirana. Posl. Deržić in Brandner sta si namreč hotela priboriti poceni lovorike. Zato sta vložila svoj predlog brez vsake priprave. Dala sta ga v rednem trenutku pač podpisati po nekaterih opozicijskih poslancih, morala sta pa voditi naprej, da glasovi opozicije dolet ne zadostujejo za večino. Privolno sta opustila obvestiti o predložitvi velike klube, katere sta mislila presenetiti ter jih postaviti pred alternativno, da z glasovanjem za predlog njima pripomorejo do cene slave spasilcev nižjega uradništva ali pa z glasovanjem proti do — morda še bolj dobrodošlega "dokaza", da so demokrati nasprotniki uradništva. Njihovo postopanje je tem večje obsodbe vredno, ker je po zakonu formalno kompetenten za uređitev tega vprašanja finančni odbor v sporazumu s finančnim ministrom in ne plenim nar. skupščine. To stališče je zavzel tudi min. Kumanudi. Navzile temu so mnogi demokrati in samostojni poslanci na takolično v teku debate iz-

vršeno intervencijo posl. Reiserja glasovali za Deržićev predlog. Drugi, ki niso mogli biti pravočasno informirani so se držali formalno pravilnega stališča ministra Kumanudija, izjavili so pa pozneje, da bi bili postopali drugače, ako bi se bila zadeva najprej razpravila pred klubom. Z drugimi besedami: ako bi bil g. Deržić v svoji nameri obvestiti demokratske poslance vsaj dan popreje, bi bilo to uradniško vprašanje danes že rešeno. Hotel pa je imeti slavo za sebe in — sedaj gospod Brandner obtožuje demokrate! V ostalem je iz njegovega sporočila v "Novi Pravdi" razvideti, da so zlasti soc. demokrati v zadnjem trenutku se skušali popraviti ponosno tako g. Deržiću. Hoteli so namreč glasovanje zavleči na drugi dan, videč, da večina zbornice ni prav nič informirana. Neureča je hotela, da je bila zbornica sklepna in tako je končalo podjetje posl. Deržića, nerodno zasnovano, še nerodnejše izpeljano — z neuspehom, katerega je treba tem bolj obžalovati, ker je posledica popolne nesposobnosti tistih, ki so ga pričeli.

* Izpremembe v državni službi. Profesor babilške šole v Ljubljani dr. Alfred Valenta je upokojen z veljavnostjo izza dne 1. februarja 1919. — Z odlokom ministra za narodno zdravje so bili imenovani: Ivan Prekorščak za upravitelja v IX. činovnem razredu, Ciril Sadar za upravnega asistenta v XI. činovnem razredu in Renka Kožuh za pisarniško oficijantko — vsi na dosedajšnih službenih mestih, z veljavnostjo izza dne 1. januarja 1922. — Premošena sta: konceptni praktikant Jakob Počkaj od oddelka za notranje zadeve k okrajnemu glavarstvu v Celju; policijski oficijal Anton Knez od policijskega komisarata v Mariboru v službovanje k policijskemu oddelku okrajnega glavarstva v Ptuju. — Abiturient Ludovik Paš je sprejet v državno službo za učitelja in prefekta X. činovnega razreda na državni kmetijski šoli na Grmu v provizorni lastnosti. — Računski praktikant pri oddelku za kmetijstvo Franc Zavažnik je podal ostavko na svojo službo.

* Na naslov monopolne uprave. Prejšnji smo: Trgovci po delci imajo še v svojih zalozah višgalice, manjvredne kakovosti, katere so se jim po prevratu takorekoč vsiljevale pri nakupu boljših. Slednjih namreč nisi mogel dobiti drugače, kakor da si prevzel tudi gotovo množico slabših. Sedaj pa pride monopolna oblast in zahteva za vsako škafličko teh manjvrednih višgalic, ki trone po par let v skladiščih, po 76 v takse, čeravno iste niso nič toliko vredne po svoji kakovosti. Umevno je, da so trgovci pripravljani staviti raje te višgalice monopolski upravi na razpolago, nego li trpeti s predpisano takso dvojno škodo. Bi se li ne moglo teh višgalic razdeliti potom dobroteljskih društev med ubožne sloje nego jih uničiti, kakor to zahteva monopolna oblast? Ne uničimo blaga, s katerim holkortoliko lahko pomagamo revežem. — Trgovec z dežele.

* Velika gasilska vaja pri St. Vidu. Poročajo nam: V nedeljo dne 21. maja se je vršila v Mednem pri St. Vidu velika gasilska vaja, katere se je udeležilo sedem gasilskih društev in sicer društva St. Vid, Vižmarje, Gunelje, Staneče, Medno, Preska in Pirnice. Požar so figurirali v Mednu na hribu, kjer je gorelo gospodarsko poslopje, in sicer na dveh krajih. Gasilci so napeljali dve cavi iz Save pod železniškim tirom in pod glavno cesto do požarišča do 1 km daljave od Save; postavili so v predelkih ročne brigadne ter tako dvignili vodo v hrib, kjer je gasilce z močnim vodnim curkom gasil goreče poslopje. Brigadne gasilskih društev so nekatere nove ter novejšega sistema. Cavi imajo v jako dobrem stanju in je tudi veliko novih. Te imajo najmoderneše spojke in ne več starih, kakor jih imajo skoro vsa društva v Sloveniji. V društvi vladav vzoren red in disciplina ter veliko zanimanje za napredovanje v gasilskem znanju, spopolniti gasilnega orodja ter izurjenosti moštva. Veselje je gledati posebno starejši mošče, ki po 40 let delujejo na tem polju, s kako vnuemo govorijo in delajo za svoje ideale. Ti so z dušo in telesom pravi gasilci, mošče na mestu. Zeloti bi bilo, da se tudi v naše ljubljansko gasilno društvo vpolje to, kar imajo okoliška društva, to je veselje do pravega gasilskega dela. To delo obstoji v disciplini in stremljenju za zboljšanje in spopolniti gasilstva.

* Maksimiranje cen v Sarajevu. Komisar pokrajinske uprave za Sarajevo je izdal odredbo, s katero se odroja maksimalne cene za vse važnejše življenjske potrebščine. Tako je določena cena mesa do 10 dinarjev za govedino, do 17,50 dinarjev za svinjsko meso po kg, za moko do 5,75 do 6,50 Din. za sladkor 13,50 in 16,50 Din.

* Reški fašist Viola pred sodiščem. Reški fašist Viola, ki je zagrešil razne zločine in je bil aretiran v Kraljevi, kamor je bil prišel, da ubije predsednika Zavello. Je bil te dni izročen v šibenjski zapor. Za svoj zločin se bo zagovarjal pred šibenjskim sodnim dvorom. Viola je star 28 let.

* Smrtina nesreča na aerodromu. Kakor poroča agencija "Orient-ekspres", se je na novosadskem aerodromu pripetila težka nesreča. Poročnik Radović se je v aeroplanom spuščal na zemljo, na vojaškem vežbalšču, kjer je eksperimentiral oddelek nekega pešpolka. Aparat se je

spustil tako nizko, da je bila nevarnost za vojsake. Vsi se se vrhli na tla, a ko se se potem dvignili, so opazili, da je eden tovarišev obležal v krvi. Aparat mu je skoraj popolnoma odrezal glavo. Vojaška oblast je odredila strogo preiskavo.

* Zena prinestla možu ciankai v zapor. Novi Sad ima svojo voliko senzacijo. Pred nekaterimi dnevi so zalotili bogatega in uglednega lastnika elektrotehnične delavnice nekega Rezerja v trenutku, ko je o belem dnevu vlomil v prodajalno svojega soseda in znanca Vogela ter hotel opleniiti blaginjo. Rezerja so dali takoj pod ključ. Se isto noč je zaprosila njegova žena za dovoljenje, da bi smela obiskati svojega moža, kar ji je bilo dovoljeno. Drugo jutro so našli Rezerja mrtvega v njegovi celici. Zastrupil se je s ciankaijem, katerega mu je prinestla njegova žena, ki je bila se tekom dneva aretirana.

* Zaradi obrekovanja obsojen župnik. Iz Konjice nam poročajo: Okrajno sodišče v Konjicah je obsodilo z razsodbo z dne 22. maja župnika Petra Pavliča pri Sv. Jerneju zaradi prestopka zoper varnost časti, storjenega s tem, da je v nekem pismu, naslovljenem na "samostojnega agitatorja" neresnično dolžil nekdanjega narodnega poslance in sedanjega poslanika dr. Bogumila Vošnjaka, da je v nekem govoru v ustavnem odboru "grdo, nesramno napadal katoliške cerkev, škofe in duhovščino", ter mu je naložilo kazen po 1200 kron v slučaju neizterljivosti po 6 dni zopora. Zasebno obtožbo je zastopal dr. Gvidon Serbec iz Celja, obtožena in zagovornika dr. Ogrizka ni bilo k razpravi. Prijavljen je vsilke zasebnega obtožitelja zaradi preizkušnje kazni.

* Kolo ukradeno je bilo v soboto dne 20. maja 1922 dopoldne iz vože Sodna ulica 12 stavbnemu risarju Jože Bričeljnu, znamka "Puch" št. kolesa pod sedlom 154.716 z navzgor zakrivljeno balanco, vredno 6000 kron. Pred nakupom se svari, izsleditelju 1000 K nagrade.

JUGOSLOVANSKI DIJAKI NA AMERISKIH VISOKIH ŠOLAH.

Newyork (Jugoslovanski Odelek F. L. I. S.) The Institute of International Education, Carnegieova ustanova, ki pospešuje vzajemnost med ameriško in inozemsko višjo vzgojo, je ravno kar izdal brošuro pod naslovom "Kažipot za inozemce dijakov v Združenih državah". Za inozemce, ki prihaja na višnje šole v Ameriko, nudi velika razlika v vzgojvalnem sistemu začeloma jako velike težkoče. Zgornji kažipot ima namen, da ga orientira in mu daje najpotrebnejše informacije: o organizaciji vzgoje v Združenih državah, o kolegijskih in univerzitetnih pogojih, o stroških, spojenih s šolanjem itd. Glasom podatkov, nabranih takom šolskega leta 1919—1920 je bilo v Združenih državah nič manj kot 10.000 dijakov iz inozemstva, ki so bili vpisani na ameriških vseučiliščih. Razmeroma največ je bilo Kitajcev (okoli 1000); za njimi prihajajo Japoneci in Filipinci. Ali zastopane so po dijakih tudi vse ameriške republike in vse evropske države. Na koncu kažipota se nahaja narodnostna tabela inozemskih dijakov, vpisanih na 456 ameriških visokih šolah v letih 1919 do 1920. Tabela navaja narodnost, oziroma državljanstvo dijakov in državo, kjer študira. Kar se tiče dijakov, ki so prišli iz Jugoslavije, so navedeni pod sledečimi poglavlji: a) iz Hrvatske: 2 v državi Pennsylvania; b) iz Jugoslavije: 1 v državi Newyork; c) iz Srbije 24, namreč: 3 v državi Florida, 2 Illinois, 3 Indiana, 1 Iowa, 2 Minnesota, 2 Nebraska, 1 Pennsylvania, 2 South Carolina, 1 Texas, 3 Virginia; d) iz Slovenije: 18 v državi Iowa.

CLOVEK Z DVEMA SRCEMA.

V Ameriki je bil potrjen v vojske neki mladenič, o katerem so zdravniki pri pregledu ugotovili, da ima — dve srci. Po njihovem mišljenju mladeniča dvojno srce ne more ovirati, da ne bi postal junak in so ga zato tudi sprejeli v vojsko. Morda se se postavili celo na stališče, da je za vojska še bolj, ako ima dve junaški srci namesto enega. Toda zdravniki očitno niso mislili naprej. Posesti so morali vmes psihologi, ki so se za služaj izredno zanimali. In ako ne bi storili nič drugega, je bilo dovolj, da so sprožili vprašanja, o katerih so bili prepričani, da bo še marsikdo zahteval odgovora nanja.

Pred vsem: katero srce bi počilo mladeniču, ako bi ga lepega dne popadle ljubavne bolesti, in kako bi bile njegove bolečine? Dalje: ako mu vzplamt srce pred kako devojko, ali pomeni to, da mora vzplamtiti tudi drugo? Ali pa bi je morda v tem slučaju vsako srce zase, ker ima tudi vsako svojo drago? In potem: ako bi hotel mladenič z izvoljenko svojega srca pred oltar, kam naj bi se odločil, ako ima vsako srce svojo izvoljenko?

Vse to so vprašanja, ki se nehoti vilitjo človeku, kadar razmišlja o tem mladeniču z dvema srcema. In njegov slučaj je tem težji, ker v Ameriki nikakor še ni prišlo v modo, da bi ljubavnik, pa naj bo mlad ali star, reven ali bogat, imel pravico do več žen. Te pravice ni niti človek z dvema srcema.

Pridobivajte "Jutru" novih naročnikov!

Gospodarsivo

POKRAJINSKA OBRTNA RAZSTAVA V MARIBORU.

Otvoritev pokrajinske obrtne razstave se vrši tik pred zaključkom ljubljanskega vele sejma. Računati je s tem, da bodo vsi posetniki tega vele sejma, bodisi iz inozemstva in iz vseh delov naše države, obiskali tudi mariborsko pokrajinsko razstavo. Obrtniki iz Hrvatske in Srbije, kjer obrt še ni tako razvita, kakor pri nas v Sloveniji, si bodo razstavo korporativno ogledali. Le s tem je zajamčen uspeh razstave. Pri tej priliki moramo pokazati, kaj premore naša domača obrt. Dokazati moramo, da nismo več odvisni od Avstrije, niti od ostalega inozemstva. Geografski in drugi trgovci ter odjemalci pa se bodo ob tej priliki lahko uverili, da si to blago, ki ga naročajo iz inozemstva in za katerega plačujejo visoko carino, lahko dobe doma — pri nas. S tem pa bomo vzbudili tudi več razumevanja za obrtni stan in za razvoj obrti, ki v vsakem narodnem gospodarstvu igra tako važno vlogo. Za to se pa mora vsak obrtnik, ki se tega zaveda in ki mu je ležeče na tem, da se naša obrt razvije in obrtni stan dvigne na ono mesto, ki mu pristaja zanesljivo udeležje te razstave. Uspeh pa je odvisen predvsem od skupnega dela vseh panog obrti. Le samo, če bodo vse panoge vse obrti zastopane v častnem številu — in o tem ni dvoma — si bomo priborili upoštevanje. Zato: vsi obrtniki na plan!

Prijavnice za "Pokrajinsko obrtno razstavo" so se razposlale vsem obrtnikom, industrijalcem itd. ter se morajo najkasneje do prvega junija izpolnjene vrniti odboru. Vsi oni, ki bi slučajno še ne bili sprejeli prijavnice, se naprošajo, da nemudoma javijo svoj naslov odboru "Pokrajinske obrtne razstave" v Mariboru, Aleksandrova cesta 22.

Vse obrtnike ponovno opozarjamo, da je razstavni odbor znižal namemino za prostore od 50 na 25 dinarjev za kvadratni meter, da s tem omogoči vsakemu obrtniku udeležbo na razstavi. Pozivamo vse obrtnike, da se odzovejo povabilu odbora in se razstave, ki je za razvoj in procvit obrti neizmerno važnosti, zanesljivo udeležje.

SLOVENSKA BANKA, D. D. V LJUBLJANI.

Je imela v soboto dne 20. maja 1922 ob 10. uri dopoldne v I. nadstropju svoje lastne palače "Filipov dvorec" v Ljubljani Stritarjevo ulico 9, svoj I. redni občni zbor delničarjev. Na zboru so bile zastopane z malo izjemo skoro vse delnice družbe. Zanimanje navzočih delničarjev za potek občnega zbora je bilo veliko, ker so se polnoštevilno še pred časom otvoritve sešli v bančnih prostorih. Občni zbor je otvoril predsednik upravenega sveta g. Rado Legvart, ki je v kratkem nagovoru pozdravil navzočega vladnega komisarja sekcijskega svetnika dr. Frana Rataja, upravnj svet in vse navzoče delničarje. Iz podanega poročila posnemamo:

"Koncem leta 1920, smo v krogu ožjih prijateljev in znancev zamislili organizirati povsem moderno trgovsko banko, katere smoter bi bil podpirati razvoj trgovine in industrije posebno v Sloveniji. Težka je bila pot takrat v nekonolidirani Jugoslaviji, ker se je nezaupanje v našo mlado državo zrcailo v vseh gospodarskih in finančnih vprašanjih.

Klub velikim nasprotstvom smo premagali te težkoče s podporo Anglo banke in Prške kreditne banke ter znanih slovenskih osebnosti, veleindustrijalcev in veletrgovcev. Ustanovili smo Slovensko banko z delniško glavnico 30 millionov kron.

Naš zavod se je lepo razvil. Vloge so se dvigale na ugledno višino čez 85 millionov kron, razen z osnovno glavnico pa razpolagamo z močnimi zakladi. Tekom minulega leta se je Slovenska banka udeležila v večji in manjši meri raznih industrijskih in trgovskih podjetjih, pri tem zasnovala sama več upeljanih in širši javnosti znanih večjih podjetij. Z ustanovitvijo podružnic v Novem Sadu, Dolnji Lendavi, Lutomeru in Vrhniki pa je pokazala svojo žilavo moč za razvoj na širši bazi.

Ker dosedanja prostori na Krekovem trgu niso razvijali banke več zadoščali, je kupila banka palačo v Stritarjevi ulici v Ljubljani, kjer je otvorila povsem moderne lokalitete za obrat in poslovanje banke. Splošni promet je znašal v preteklem letu nad 5 milijard kron. Od čistega dobička za leto 1921. v znesku K 5.333.098,95 se je odkazala 5 odst. dividenda t. j. 32 K na delnico, razen tega so se dotirali primerni redni rezervni zakladi, rezervni zakladi za dubioze, za kurzne in menične izgube, za dobrodelne namene pa se je votalo 100.000 kron, kateri znesek bo banka te dni našim podporo potrebnim javnim slovenskim institucijam izplačala.

Poročilo upravnega sveta je bilo enoglasno brez debate sprejeto. Na poročilo nadzorstvenega sveta se je podal ravnanstvom in upravnemu svetu za upravnost leto 1921. absolutorij. Z zadoščenjem so navzoči delničarji konstatirali lep razvoj mladega zavoda, izrekli vodstvu razistega svoje zaupanje in stavili najlepšo nado v bodočnost "Slovenske banke".

TRŽNA POROČILA.

Novi Sad, 20. maja. (Produktna borza.) Pšenica buška odnosno sremska (78 kg z 2 odst.), zaključena po 380; ječmen buški (63 — 64 kg), ponujen po

300; oves buški odnosno sremski, zaključen po 282,50; koruza ab Novi Sad, zaključena po 282,50; koruza ab Novi Sad, zaključena po 250, moka št. 0 ponujena po 532,50 Din.

III. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljarskih nasadov. Zatec (Češkoslovaška), 16. maja: Tu pri nas imamo že tri dni ugodno vreme in tople noči. Za razvoj hmeljarske rastiine je bil ta preobrat vremena nujno potreben. V rano obrebranih nasadih se poganjki že prizujejo, v posno obrebranih pa še isti niso vzhli. Precejšnji del našega okoliša je po bolhaču tako zelo napaden, kakor že desetletja ne. To nadlogo sta povzročila neugodno vreme in mrzle noči. O škodi, povzročeni po bolhaču, se danes še ne more razpravljati, vendar se že lahko reče, da je stanje jako različno. Proti normalnim letom je rastlina v razvoju za 3 do 4 tedne nazaj. Lansko leto je bil hmelj sredi maja že 2 do 3 m visok. Sedaj se množina letošnje letine ne da kaj ugodno razvijati. Stanovitno toplo vreme more še kaj popraviti in zamujeno nadomestiti. Tu so se letos v obilnem številu prikazali hmeljski broši in ogreji, ki ogrožajo hmeljske korenike. Pri pomnoženem povpraševanju je razpoloženje na hmeljskem trgu mirno; cene za prvotno blago so stanovitne, za drugotno pa oslabele. Za dobro blago srednje kakovosti se plačuje po 2500 do 3000 K za 50 kg. — "Saarer Hopfen- und Brauereizeltung".

Nov železniški vozni red stopi s 1. junijem v veljavo. Izdelan je bil po delgotrajnih pogajanjih in konferencah v Bernu, Salzburgu, Münchenu in Beogradu. Svrha je bila, naš in splošni promet pospeševati in ustvariti olajšave za naše gospodarsko življenje. Na mnogih progah, zlasti na progi Beograd-Zagreb se se izvršile značilne izpremembe dozedanjega voznega reda.

Otvoritev železniske proge Lajkavac-Čačak. Prometno ministrstvo poroča da se je dne 21. maja otvoril blagovni in osebni promet na novi progi Lajkovac-Čačak.

Trst kot svobodna luka. Iz Trsta poročajo, da je italijanski ministrski predsednik De Facta poslal iz Genove tržaskemu županu brzojav, v katerem poroča, da bo komisija, ki naj prouči vprašanje progastivne Trsta za svobodno luko, dospela v kratkem v Trst. Kakor se poroča, namerava italijanska vlada ugoditi željam Tržačanov po svobodni luki, da se olajša gospodarska kriza, v kateri se mesto nahaja.

Nova banka namesto "Banca Italiana di Sconto". Namesto "Italijanske ekompne banke" se je osnovala "Banca Nazionale di Credito" z delniško glavnico 250 millionov lir. Kakor poročajo, bo glavnica še letos povisala na 400 millionov lir.

Pred ponovnim povišanjem železnike tarife v Poljski. Iz Varšave poročajo: Železniško ministrstvo je izdelalo načrt o povišanju blagovne in osebne železniške tarife.

Borza

Zagreb, devize: Berlin 22,50 — 25, Bukarešt 45 — 48, Milan 361 — 362, Ček 358 — 361, London 308,50 — 313, Newyork 69 — 69,75, Pariz 630 — 637, Praga 132,50 — 133,15, Curih 1320 — 1330, Dunaj 0,705 — 0,7175, Budimpešta 8,10 — 8,25, valute: dolar 68,50 — 69, avstrijske krone 0,74, franki 630, napoleoni 250 — 260, lire 360.

Banka za Primorje 168.
Trg. obrtna banka 62,50.
Brodsko banka 85 — 87.
Hrvat. eskomptna banka 164 — 185.
Jadranska banka 450 — 520.
Jugoslovenska banka 110 — 111.
Ljub. kreditna banka 230 — 232,50.
Slovenska banka 120 — 122.
Praštrediona 1180 — 1195.
Črška pučka banka 116.
Srpska banka 175 — 177,50.
Eksplotacija drva 127 — 130.
Goranin 150.
Narod. šumska industrija 127 — 128.
Našička industrija drva 117 — 119.
Gutman 315 — 320.
Slavonija 126 — 128.
Union 725.

Ljub. strojno tovarno 205.
Trbov. prelozno družba 260 — 265.
Beograd, devize: Berlin 22,75, Pariz 615, Pešta 8,15 — 8,30, Bukarešt 49, Rim 362,50, London 307, Praga 133, Solca 1325, Dunaj 0,73.

Dunaj, devize: Zagreb 35,27 — 35,88, Beograd 140,88 — 141,12, Berlin 32,32 — 32,42, Budimpešta 11,72 — 11,78, London 441,75 — 442,25, Milan 506,70 — 507,30, Newyork 99,31 — 99,43, Pariz 896 — 897, Praga 188,40 — 188,60, Solija 73,95 — 74,05, Varšava 2,41 — 2,43, Curih 1893,75 — 1896,25, valute: dolar 98,81 — 98,83, marka 32,70 — 32,80, lire 504,70 — 505,30, dinar 140,48 — 140,72, češke krone 188,15 — 188,35.

Curih, devize: Berlin 1,69, Newyork 5,24, London 23,35, Pariz 47,20, Zagreb 26,75, Praga 9,92, Budimpešta 0,60, Maribor 1,85, Solija 3,83, Varšava 0,13, Dunaj 0,051/2, zlogosane 0,051/2.

Berlin, devize: Rim 1548,05 — 1551,98, London 1345,80 — 1349,20, Newyork 301,12 — 301,88, Pariz 2726,50 — 2733,48, Curih 5762,75 — 5767,25, Dunaj 3,15 — 3,19, Praga 575,25 — 576,78, Budimpešta 35,35 — 35,45.

Devetstopetnajsto Tragedija naroda.

Gospa v črnom.

Popolnoma se je že zmracilo, ko smo daleč pred seboj v globoki dolini opazili to zvečer, da je tam spodaj Suha reka, kjer prenočimo. Čez dan mračno in čemerno nebo se je zvečer izlilo. Že po poti smo zvedeli, da je v Suho reko danes zjutraj dospel polkovnik neznanega poveljstva. S svojim avtomobilom drveč v Prizren je ostal le toliko časa, da si je odpeljal. Pri tej priliki je povedal, da je Rumunija napovedala vojno, da so Francozi zavzeli Zelenikovo in Katlanovsko banjo ter se Bolgari vsled tega umikajo s Katlanovske fronte.

«Bo že resnica. Odhajajoč zjutraj iz Stimitje,» trdi nekdo med menoj, «sem srečal železničarje, kateri so dobili povelje, da se takoj vrnejo v Ferizovico?»

«Kaj naj počne v Ferizovici?»

«Potemtakem se Bolgari resnično umikajo in mogoče je tudi praga že osvobodena. Pa kaj, če bi tudi Skopje...»

«Da! Bog.»

«E vraga, kakšen Ferizović? Gotovo je kdo po pomoti obrnil železničarje. Ranjenci, prihajajoči od tam, so na lastne oči videli, kako je Ferizović padel. V Liplanju pa so naši poženali v zrak železniško postajo.»

«Joj,» zakriči moj, pred kratkim proseč Boga milosti. Mrak zašira množico, da izgubljajo prestrašeni posameznosti še pogube, pred očmi izginjajo prestrašeni posamezniki, polni bolesti in trpljenja, vsi utišani slikajo le črno reko, tekočo sredi ceste. Enako se razvija zdaj pogovor leno in zaspano. Človek pač ne čuti v mraku take potrebe govoriti, temveč se osamosvoji, zleze vase in se posveti lastnim mislim.

62. Izmučen od današnjega dneva in vseh mnogobrojnih arsov, sem si zaželel, da bi ne videl in ne slišal ničesar več. Med vozove sem se utiril sredi ulice, kar me je še najbolj odvojilo od vseh.

Iz voza pred menoj se je razlegel pogovor žensk. Prav nič se nisen brigal za ta pogovor, ker sem vedel, da se razgovarjajo o današnjih dogodkih. Najbrže o trpljenju in nezdobi, od katerih prekipelava naša srca. Toda naenkrat me zbuje besede iz tega voza.

«Verjete mi, če bi ne bil ranjen, bi ne rekla ničesar.»

«Nikar gospa Jela. Tudi drugi so bili ranjeni, še celo po večkrat.»

«Vseeno. Lahko se pogine tudi od ene same rane, baš tako kakor od dveh ali treh.»

«Kje je bil ranjen vaš mož?»

«Zasut je bil, ne ranjen, kar je še huje.»

«Joj, gospa Jela kaj govorite. Moj mušec je odnesel tri rane naenkrat. Ena v prsih, drugo v kolenu in tretjo v vratu. Kri je pljuval in še sedaj ne stoji na nogah. Pa vi pravite, da je huje biti zasut, kakor pa ranjen.»

«Dobro, povejte mi žena, ali se lahko zgodi, da zasuje plajšivca? To vas jaz vprašam.»

«E, kakor že je...»

«Šišiti Karagiorgievo zvezdo podeli za hrabrost? Ne?»

«Seveda.»

«Pa če za hrabrost, zakaj je pa dobil on samo medaljo za hrabrost in ne Karagiorgievo zvezdo. Samo da bi mu Bog zdravje dal, nikdar ne bo pozabil Nikola tega preziranja. Tudi če Srbija propade, dovolj bo časopisov, da obračunamo.»

Še Srbija propadla, dovolj bo časopisov, da obračunamo. Tako sem krenil zopet nazaj med množico, kajti lažje sem poslušal mrmljanje, kakor te nizke misli sebične žene, kateri pomeni lastna hvala več, kakor pa usoda vsega naroda. Niti pogledati nisem hotel, kdo sedi na vozu. V tem trenutku sem se spomnil tretjepozivnika,

ki nam je zadnjič pomagal prinesel polno tobako Karagiorgievo zvezdo iz liplanske postaje. Če bi ga našel bi ga prosil za perišče teh redov, da jih vržem v krilo nenasitnega in zoper-nega ljudstva.

Temna noč je ležala nad dolino, v kateri leži Suha reka. Obupani smo se ozirali krog sebe na tiste revne hišice, ki naj bi sprejele desetisoče, valeče se po cesti. Utrojeno ljudstvo je popadalo po zemlji, kakor roj kobilic in zaplapolali so ognji po cesti.

Dve uri smo stali sredi blata, ne vedoči kam bi se obrnili v temni noči. Na vozovih so hitro rešili vprašanje. Spregli so, očistili cesto pod njimi, nametali nekoliko slame in sena ter postali. Po vsej cesti daleč v hrib so plapolali ognji, kakor bi se ognjena kača spuščala v dolino. Mi pa smo hodili od ognja do ognja, s težavo se prerivajoči med vozovi in ljudmi, ležečimi v blatu na cesti in polju.

Povsod je vladala tišina. Čim bolj smo pač gazili v nezdobi, tim lažje so jih prenašali ljudje in pomirjali so se z najtežjo usodo baš tako lahko, kakor z nalažjo rešitvijo iz teh neprilic. Pri nekem ognju je ležal vojak, zvezdanih rok na leđih, poleg njega dva stražarja z nabitimi puškami. Razgovarjala sta se z njim tiho in blago, kakor se govori z umirajočim, toda on je zrl vanje topo in brezizrazno, grizel stisnjene ustnice, da je brizgala kri iz njih. Prsteno je bilo njegovo obličje in izpod čela so bujale oči. Ves uničen leži poleg ognja in spremlja s svojim pogledom dim tuje cigarete, sledi mu dokler se ne izgubi v temi.

Obstal sem in gledal.

«Pa če te ne bi zagrabil, kam bi vendar zbežal,» govori stražar blago in mu utika v usta svojo cigareto. «Na našem svetu ni danes mirnega kotička, kamor bi se ti lahko podal. Vse je ta silna nesreča požgala, pa poskusi če najdeš drevo, kamor bi se rešil pred tem strašnim požarom.»

(Dalje prihodnjič.)

Objave

* **Organizacija jugoslovenskih nacionalistov** naroča vsem članom, da se udeležijo v petek, dne 26. t. m., sestanka, kateri se vrši v ljubljanski magistratni poslovalnici ob 19. Dnevni red: Nabiralni dan za Bitoli. — Gospodične in gospe, kateri niso člani, pa bi želeli pri omenjenem nabiranju sodelovati, prosimo vnaprej, da se blagovolično udeležijo istega sestanka. — Sporočamo vsem Jugoslovenom, da smo sprejeli polje za podpisovanje čestitk ob priliki potke Njegovega veličanstva kralja Aleksandra I. Podpisovanje se vrši med uradnimi urami od 11. do 13. in od 15. do 18. in pol. Vse pole se uvrste v poseben album, katerega se odposlje pred poroko maršalatu dvora v Beograd. — Odbor «ORJUNA».

* **Odbor slovenskih pevskih zborov** se enkrat vladno prosi vse vlagane zborov, ki še niso izpolnili vposlanih vprašalnih pol, da to nemudoma stori, da bo mogoče na podlagi statistike in v vprašalnih polih izraženih želj lahko upoštevati potrebe posameznih društev. **Pazite na pravilen naslov: Zveza slovenskih pevskih zborov, Ljubljana, Glasbena Matica.**

* **Kolo jugoslovenskih sester** vabi vse članice, da se zanesljivo in polnoštevilno udeležijo pogreba v zvezi z rodoljubno in podpornico vseh narodnih društev sestre Josipine Vidmarje. Čas pogreba se naznani v časopisih.

* **Predavanje o vstanih na turneji «Glasbene Matice».** Društvo «Soča» opozarja svoje članice, prijatelje in drugo občinstvo, na svoje zadnje predavanje v tej sezoni, ki se bo vršilo v soboto dne 27. t. m. ob 8. in pol uri zvečer na vrtu (v st. mu. ob 8. in pol uri zvečer na vrtu) predprostorih hotela «Lloyd». Predaval bo podpredsednik gospod Joško Cvek o vstanih, dobljenih na triletni turneji pevskih zborov «Glasbene Matice» po večjih mestih Jugoslavije. Iz priložnosti sodeluje oddelček članov omenjenega pevskega zbora. Vsioprost.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 23. maja 1922.

Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblakost 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	766.1	14.6	brzvetra	jazno	—
Ljubljana	14.	763.9	16.3	jag. sap.	več jasno	—
Ljubljana	21.	764.6	20.0	jag. sap.	jazno	—
Zagreb	7.	761.9	19.0	—	—	—
Beograd	7.	763.3	16.0	sav. sap.	—	—
Dunaj	7.	766.6	15.0	brzvetra	—	—
Trnava	7.	—	—	—	—	—
Inozemst.	7.	766.4	14.0	brzvetra	jazno	—

V Ljubljani barometer stanovitven, temper. visoka. Sonce vzhaja ob 4.16, zahaja ob 19.38

* **Jugoslovensko društvo za proučevanje angleškega jezika** v Ljubljani priredil v petek, dne 26. t. m., ob 20. uri v «Srebrni dvorani» hotela «Union» vajenjen vsi društveni člani in po članih upeljani gostje. Društvo je na svojem izrednem običnem zboru dne 12. t. m. izvolilo za častne člane med drugimi tudi: britanskega poslanika v Beogradu Sir Alban Younga in njegovo soprogo Lady Young ter britanskega konzula v Zagrebu Mr. Macleana in njegovo soprogo Mrs. Maclean, ki so pri tej priliki sporočili društvu svoje veliko zanimanje za delovanje društva.

* **Kranjska podružnica S. P. D.** priredil v četrtek, 25. t. m., izlet iz Kranja čez Javornik - Sv. Mohor - Javornik - Kropa - Dobravo v Podnart. Odhod iz Kropa ob pol 6., kosilo ob pol 14. na Dobravi.

* **Koncert Trio Schraml** iz českoslovske republike vsak dan od 7. do 11. ure zvečer, ob nedeljah in praznikih tudi dopoldne in potem do enajstih zvečer na vrtu restavracije Košak, Krekov trg. Godbeniki so sami teki invalidi.

* **Razstava psov v binkošnih.** Južna železnica je dovolila za razstavljalce, ne tudi za pse, polovično vožnjo. Vsakdo naj kupi do Ljubljane cel vožni listek, katerega ne odda portirju v Ljubljani, temveč ga obdrži; ta listek velja potem tudi za vožnjo nazaj. Le priveditelj razstave, «Klub ljubiteljev ptičarjev», ga mora opremiti s svojim žigom in se mora razven vsakdo izkazati s potrdilom, da je prijavil se razstavi oz. razstavil psa. Razstava se odpravi na binkoštno nedeljo ob 9. uri traja ta dan do 18. in naslednji dan do 17. ure. Otvoritvena slavnost je prvi dan ob 10. uri, razdelitev nagrad, častnih in posebnih daril ter plaket v ponedeljek ob isti uri. Na razstavišču ob Osoptovskih cesti svira vojaška godba, v paviljonih se bo točilo prvovrstno pivo. Na istem prostoru se vrši istočasno razstava rogovja, na binkoštni ponedeljek popoldne pa bo na vojaškem strelišču tekmovalno streljanje.

* **Naši invalidi za gladojoče v Rusiji.** Dramatični odsek invalidskega doma v Ljubljani vprizori v četrtek dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer v Ljudskem domu v Ljubljani Sophus Michaelisovo dramo v treh dejanjih «Revolucijska svatba». Izra je jako zanimiva; dejanje se vrši za časa francoske revolucije. Čisti dobiček je namenjen v prid gladujočim bratom v Rusiji. — Vstopnice se dobe v predprodaji v trafikci g. Sever v Selenburgovi ulici ter pri blagajni eno uro pred začetkom predstave. P. n. občinstvo vnaprejem k udeležbi, da bo uspeh čim lepši, tako da bomo mogli tudi slovenski invalidi, čeprav sami bedni, pomagati bratom, ki umirajo gladi v Rusiji.

* **Tečaj za vinogradnike in sadjarje.** Na državni kmetijski šoli na Grmu se vrši dne 13. in 14. junija tečaj za vinogradnike in sadjarje in sicer za zeleno cepljenje trti, okudiranje sadnega drevja in zafranje trtnih in sadnih škodljivcev. Kdor se ga želi udeležiti, zglesi se naj takoj po dopisnici pri ravnatelstvu šole na Grmu, p. Novo mesto. Pričetek 13. junija ob 9. uri zjutraj.

DRAGO ČASOPISJE.

Moskovski organ sovjetske vlade «Izvestija» poroča, da stane sedaj vsaka številka lista 40.000 rubljev. Stalni naročniki plačajo v mesecu maju za list nič manj kot 800.000 rubljev. Za objavo vsake inseratne vrste plačajo prebivalci Moskve in Petrograda od 14. aprila dalje en milijon rubljev, le stalni inserenti dobijo 10 % popusta. Proviencialni prebivalci plačajo za inseratno vrstico 750.000 rubljev. Dosedaj je stala posamezna številka 15.000 rubljev, v marcu pa le 6000 rubljev. Skoro nerazumljive številke.

Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra».

Sokolske potrebščine

za člane, članice in naraščaj, kakor tudi suknje za kraj priporočila trvdka A. & E. Skaberné, Ljubljana, Mestni trg 10. 819/6

Velika avto-delavnica in garaža JOSIP JUG

sprejema vsakovrstna popravila od najmanjših do generalnih popravil. Postreba točna, dela z jamčeno. 985

Maribor, Tržaška cesta 16.

„KORANIT“

zajamčeno pravi asbestni škrlj za kritje streh.

Zaloga: 1454 pri krovcu Fr. Fujanu, Ljubljana, Illova 48.

Transjugo d.d.

ZAGREB, Mažuraničev trg 3
Telefon broj 27-60
Brojari: Transjugo

Filijala: Beograd, Beljina ul. 2.
Ispostave: Ostijek, Široka ulica 8.
Subotica kod Pinković
i drug i Skopje

Mali oglasi

stavajo do 20 besedi 5 Din., vsaki nadaljnji 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglasi, dopisovanja, spremenitve do 20 besedi 5 Din., vsaki nadaljnji 5 besedi 2 Din. — Plača se naprej. (Lahko tudi v gnanju.) Na vprašanje se odgovorja le, ako je vprašanje priložena znanja za odgovor.

Službe

Trgovski potnik

se išče na takojšnji nastop. Ponudbe na poštni predal št. 102, Ljubljana. 1533

Akvisitorja,

spodobnega, ki se spozna na tukajšnjem trgu, išče znamenita italijanska trdka proti plačilu in proviziji. Ponudbe nasloviti: Trst, Casella postale 573. 1499

Sprejme se

vrtnarskega pomočnika za takoj. Naslov: Menla, Maribor, Pobrežje, Nasipna ul. 1.

Prodaj

Stara vrata

s ključavnicami in okni se prodajo. Rimska cesta št. 2, pritličje, demo. 1561

Proda se

eleg. novo dvojno posteljno pregrinjalo (batist s saten-podl.) ter nekaj drugih novih stvari. Poizve se: Breg 2/II., desno, druga vrata.

Napredaj

po ugodni ceni: 10 m² desk,

8 m² tramovja,

tri vrste okna in vrata, vse od barake, dalje različne ključavničarske in mizarске orodje, transmisija, kopelji za ponikljanje, gonilno kolo in več drugih predmetov. Poizve se pri Stanislavu Ponikvarju in pri lastniku Franc Kristanu, mehanična delavnica, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. 1564

Otroško posteljo,

rabljeno, velikost 70x140 cm, prodam. Križevniška ulica št. 11. 1502

Morska trava

1427 za madrase v vsaki množini se dobi najceneje pri Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Nepremičnine

Vila v Rimskih toplicah

v najlepši solnčnati legi, se prodaja. Kucen je takoj cela vila na razpolago. Vprašanja pod «Ugodnost» na upravo «Jutra». 1486

Dopisovanje

Korespondence

želi boljše gospodične na delu z boljšimi, samostojnimi, okrog 30 let starimi gospodi v srbo duševnega razvedila. Dopise je poslati na upravo «Jutra» do 5. junija t. l. pošt. «Breda 28». 1456

okrog 30 let starimi gospodi v srbo duševnega razvedila. Dopise je poslati na upravo «Jutra» do 5. junija t. l. pošt. «Breda 28». 1456

Stirje mladi,

1549 inteligentni, dobro situirani gospodje želi znanja z gospodičnami od 18 do 24 let v svrbo ženitve. Izključene niso vdore od 40 do 60 let s kapitalom pri 500.000 dinarjev. Pri lepš se ne reflektira na denar. Resne ponudbe doposlati na pošto-ležeče, Žužemberk.

Korespondence

želi boljše gospodične na delu z boljšimi, samostojnimi, okrog 30 let starimi gospodi v srbo duševnega razvedila. Dopise je poslati na upravo «Jutra» do 5. junija t. l. pošt. «Breda 28». 1456

Razno

Narodna noša

1550 (za damo), srednje velika, za kraljevo svatbo se želi izposoditi. Da se popolna kavčija in visoka nagrada ter razjani brzo vrnitev. Cenj. ponudbe se naprosijo na oglasni zavod Fran Voreš, Maribor, Cankarjeva 15.

Lokal za pisarno

v sredini mesta, išče velepodjetje. Ponudbe pod šifro «Velepodjetje 333» na anončno družbo ALOMA COMPANY, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 1545

Zadružna banka v Ljubljani sprejme

blagajnika in vseh bančnih poslov zmožnega uradnika. 1552

Meblovano stanovanje

od 1, 2 ali 3 sob, išče ravnatelj s soprogo. Ponudbe pod šifro «Elegantno stanovanje 27» na anončno družbo ALOMA COMPANY, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 1544

Dobavlja

najtefinije

traverze, željezo, eksere (čavle), vapno, cement, gips, trstiku, drot, daske i sav gradjevni materijal 1944

Vsem onim, ki so kakorkoli — z venci, s cvetjem, z udeležbo izprevodu — izkazali poslednjo čast gospej

Amaliji Pezdicevi, roj. Golobovi

in vsem onim, ki jo hranijo v ljubem spominu, izrekamo svojo iskreno in toplo zahvalo.

V Kranju, dne 20. majnika 1922.

Žalujoči.